

доцільність саме такого шляху до її правильного вирішення.

Лише за наявності глибоких теоретичних знань і правильного розуміння клінічних аспектів топографічної анатомії студент може успішно оволодіти практичними навичками і професійними вміннями [2; 3].

Допомогти кращому оволодінню практичними навичками з оперативної хірургії, крім викладеного вище, на нашу думку, може перегляд навчальних кінофільмів.

Широкий арсенал сучасних технічних засобів студентам дає змогу працювати як із відеотекою нашої кафедри, так і здійснювати пошук відеофільмів відповідно до теми заняття в мережі Інтернет. Порівняння методик оперативних втручань, а також сучасних і класичних навчальних фільмів з оперативної хірургії розширює кругозір нинішнього студента, дає уявлення про сучасну хірургію, формує його власне ставлення до різних хірургічних операцій. Робота студентів із навчальними відеофільмами, безперечно, сприяє кращому оволодінню практичними навичками та професійними вміннями.

Таким чином, ера інформаційних технологій дає сучасному студенту широкі перспективи для успішного оволодіння майбутньою професією. Можливість одержувати достатні обсяги сучасних знань з оперативної хірургії та топографічної анатомії дає змогу майбутнім медикам не тільки краще засвоїти теоретичну складову цієї дисципліни, а і якісніше оволодівати практичними навичками і професійними вміннями.

Список використаної літератури

1. Формування клінічного мислення у студентів під час вивчення оперативної хірургії та топографічної анатомії / О. М. Проніна, М. М. Коптев, С. І. Данильченко [та ін.] // Експериментальна і клінічна медицина. – 2014. – Т. 63, № 2. – С. 25-28.
2. Оптимізація викладання топографічної анатомії та оперативної хірургії в умовах кредитно-модульної системи / О. М. Проніна, М. М. Коптев, С. І. Данильченко [та ін.] // Клінічна анатомія та оперативна хірургія. – 2015. – Т. 14, № 1 (51). – С. 118-120.
3. Актуальность сохранения предмета оперативной хирургии и топографической анатомии в системе высшего медицинского образования Украины / Е. Н. Пронина, М. Н. Коптев, С. И. Данильченко [и др.] // International scientific-practical web-congress of pedagogues and psychologists „Be smart!“. – Женева, 17-18 февр. 2015 г. - V. I. – С. 140-144.

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ З КУРСУ «КЛІНІЧНА ФАРМАКОЛОГІЯ»

Бобирьов В.М., Островська Г.Ю., Петрова Т.А., Рябушко М.М., Капустянська А.А.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Висвітлено особливості організації самостійної роботи студентів стоматологічного фаху при вивченні курсу клінічної фармакології з урахуванням сучасних методик і умов навчання.

Ключові слова: самостійна робота, інформаційні технології, самоосвіта.

Світові процеси глобалізації зумовлюють новітні тенденції та інноваційні технології в освіті, що є необхідною передумовою її подальшого розвитку і вдосконалення. Медична освіта, безумовно, є важливою складовою національної вищої школи в період її реорганізації й оновлення. Продовження впровадження в педагогічний процес медичних ВНЗ України кредитно-трансферної системи навчання сприяє підвищенню мотивації освітньої ініціативи в студентів, розкриттю їхнього творчого потенціалу, зростанню якості засвоєння навчального матеріалу та новітньої інформації, міждисциплінарному інтегруванню знань, формуванню клінічного мислення задля майбутньої роботи лікаря [4].

У сучасних умовах особливостей працевлаштування зростають вимоги до професійної кваліфікації спеціалістів, що зумовлює якісно нові форми і методи навчання, спрямовані на створення цілісної системи безперервної освіти, розширення сфери самостійної діяльності студентів, які формують навички самоорганізації та самоосвіти. Відповідно до Положення «Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» самостійна робота студента є основним засобом засвоєння навчального матеріалу і одним із найважливіших компонентів освітнього процесу, що передбачає інтеграцію різних видів індивідуальної або колективної діяльності. Самостійна робота може здійснюватися як без участі викладача, так і під його керівництвом під час аудиторних і позааудиторних занять. Пізнавальна діяльність студента за даного виду роботи характеризується високим рівнем самостійності та творчої активності. Сучасний стан розвитку інформаційного забезпечення відкриває широкі можливості доступу до джерел інформації і частково зміщує акцент у плануванні навчального процесу в бік самостійної роботи. Новітні інформаційно-комунікативні технології включають насамперед тестово-контролюючі програми, а також мультимедійні електронні посібники та інформаційні ресурси мережі Інтернет [1].

Клінічна фармакологія належить до інформаційно насичених наук і є ланцюгом між теоретичними та клінічними дисциплінами, тобто має базовий міжпредметний характер. Сучасні технології навчання курсу «Клінічна фармакологія» забезпечуються навчально-методичною базою, яка постійно вдосконалюється. Проводиться велика робота зі створення підручників, навчальних посібників, мультимедійних супроводів і презентацій з актуальних проблем фармакології, впровадження в навчальний процес інформаційних профільованих матеріалів щодо нових лікарських засобів, координації викладання курсу «Клінічна фармакологія» з іншими клінічними дисциплінами, профільними стоматологічними зокрема [2].

Відповідно до програми з клінічної фармакології для студентів, які навчаються за спеціальністю «Стоматологія», передбачено 20 годин аудиторних практичних занять і 25 годин СРС. На 5 курсі стоматологічного факультету заняття проводяться за цикловим розкладом, сутність якого полягає в збільшенні складової індивідуальних завдань із фармакотерапії, розв'язуванні ситуаційних задач, проведенні ділових ігор. Як один із напрямів методології навчального процесу СРС під контролем викладача сприяє активізації навчально-пізнавальної діяльності та дозволяє студенту досягти вищої рейтингової оцінки за шкалою ECTS.

Слід зазначити, що науково-педагогічні працівники кафедри створили велику базу тестових завдань із клінічної фармакології, профільованих до стоматологічного факультету, що відповідає тематичному плану як аудиторних, так і позааудиторних занять. Студенти мають можливість ознайомитися з базовими тестами на сайті кафедри [3].

Викладачі кафедри взяли участь у підготовці методичних вказівок для СРС стоматологічного фаху за загальноприйнятою формою. Усі вони містять тестові завдання різних рівнів, ситуаційні задачі та завдання з фармако-терапії. Значна увага приділяється викладачем контролю розв'язання саме таких завдань. Студент має відповісти на низку запитань клінічної задачі, які відповідають етапам прийняття рішень лікарем: установлення діагнозу, вибір тактики терапевтичних призначень тощо. Наявність персональних комп'ютерів дає змогу самостійно опанувати матеріал, варіювати складність та обсяг завдань, темп їх виконання, спонукає студентів формувати зв'язок між різними галузями медичних дисциплін.

Таким чином, раціональна організація самостійної роботи студентів із використанням інформаційно-комунікативних технологій дозволяє не тільки інтенсифікувати роботу в якісному засвоєнні навчального матеріалу, а й закладає основи подальшої постійної самоосвіти і самовдосконалення. Упровадження нових інноваційних технологій – нагальне завдання кожного викладача.

Список використаної літератури

1. Інформаційно-комунікаційні технології при викладанні фармакології студентам з англомовною формою навчання / В. М. Бобирьов, О. М. Важнича, Т. О. Дев'яткіна [та ін.] // Інноваційні інформаційні технології у вищій медичній освіті : матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю. – Полтава, 2012. – С. 6-8.
2. Сучасні технології навчання на курсі клінічної фармакології та клінічної імунології з алергологією на стоматологічному факультеті / В. М. Бобирьов, Т. А. Петрова, Г. Ю. Островська [та ін.] // Сучасні технології управління навчальним процесом у вищих медичних навчальних закладах : матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю. – Полтава, 2014. – С. 24-25.
3. Сучасна література – методична основа підготовки студентів / В. М. Бобирьов, Г. Ю. Островська, Т. А. Петрова [та ін.] // Основні напрями удосконалення підготовки медичних кадрів у сучасних умовах : матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю. – Полтава, 2015. – С. 22-23.
4. Свіницький А. С. Упровадження засад Болонського процесу в практичну підготовку лікарів на до- та післядипломному етапі / А. С. Свіницький // Практикуючий лікар. – 2011. – № 3. – С. 111-114.

ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПІДГОТОВКИ СІМЕЙНИХ ЛІКАРІВ В УКРАЇНІ

**Бобирьова Л.Є., Пікуль К.В., Ільченко В.І., Прилуцький К.Ю.,
Муравльова О.В., Дворник І.Л.**

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Стаття присвячена проблемі підготовки сімейних лікарів на післядипломному етапі відповідно до сучасних вимог. Висвітлено роль професійного і національно-патріотичного виховання в процесі формування сучасного лікаря. Розкрито можливості співробітників вищих навчальних закладів у навчанні студентів і лікарів-інтернів.

Ключові слова: медична освіта, європейська інтеграція, клінічне мислення.

Підвищення якості медичної допомоги і підготовка висококваліфікованих кадрів для охорони здоров'я – пріоритетні завдання національної медичної освіти.

Актуальною проблемою є підвищення ефективності педагогічного процесу, підготовка професійної і культурно орієнтованої особистості сімейного лікаря, яка має світоглядний потенціал, здатність до фахової, інтелектуальної творчості та стійкої вміння і навички для виконання професійних обов'язків і має прагнення до самовдосконалення протягом усього трудового життя. У країнах Європейського Союзу формується спільний науковий та освітній простір і розробляються єдині критерії стандартів вищої освіти з поєднанням національних систем [3].

Ера інформаційного суспільства, основою якого є знання, їх виробництво, передача і засвоєння, висуває нові вимоги до системи освіти. Упровадження інноваційних технологій навчання продиктоване потребами сучасної вищої медичної освіти. Реалізація цих завдань можлива лише за умови переходу від класичної системи освіти, метою якої була підготовка майбутнього лікаря, що володіє знаннями, до нової системи, яка готує фахівця, який не тільки знає, а й уміє застосовувати ці знання на практиці сімейної медицини. Усе це можливо, коли викладач медичного вишу має такі складові педагогічної компетентності: професійну, педагогічну, комунікативну, методологічну, а також емоційну гнучкість. Самостійна робота лікарів-інтернів може бути ефективною лише в тому разі, коли викладач скоординує діяльність, допоможе їм у професійному самовизначенні.

Щоб навчально-виховний процес був результативним, він має бути переконливим, важливо не просто повідомляти інформацію, а й доповнювати її випадками з роботи колег і медичної практики. Нині ми маємо досвід проведення практичних занять у двох дитячих інфекційних відділеннях: реанімації та інтенсивної терапії, що розміщені на базі Полтавської обласної клінічної інфекційної лікарні. Таке розташування максимально наближує кожного інтерна до хворих і створює для нього різні клінічні та невідкладні ситуації.

Важливим аспектом сучасної системи навчання є її індивідуалізація, робота в малих групах із наступною самооцінкою власних дій та своїх колег. Лікар-інтерн має чітко знати мету, навчальні цілі роботи, її результат і розуміти, як його досягти. Основою самостійної підготовки виступають методичні вказівки, де чітко визначене коло знань, умінь і навичок для формування клінічного мислення.

Результатом складного процесу є встановлення клінічного діагнозу, а лікування дитини проводиться за суворо регламентованими положеннями, викладеними у відповідних протоколах. На практичних заняттях лікарям-